

Jászai Mari

A HAZASZERETETRŐL

(Saját szavai hangrögzítéssel)

A hazaszeretet egy nemzetben az, ami a testben az egészség.

Attól naggyá nő, anélkül elsorvad.

Hazaszeretet nélkül nincs Nemzet, csak horda.

A nagy nemzeteket az tette naggyá.

A hazaszeretetet nem lehet megmagyarázni,
mint ahogy az egészséget sem, ami nélkül meghal a test.

Mibőlőlünk Magyarokból, hát nem veszitek észre, hogy évtizedek óta
próbálják azt kilopni és vele egyetlen erőnket, a lelkünk önérzetét.

Egyforma nemzeti kincsünk a vagyonunk, az eszünk, a becsületünk
és az időnk.

Ezeket a kincseket lopjuk mi meg mindennapi, apró hazaárulással.

Az én Miatyáncsom - dr. Papp Lajos szívsebész verse

Mikor a szíved már csordultig tele,
Mikor nem csönget rád, soha senki se,
Mikor sötét felhő borul életedre,
Mikor kiket szeretsz, nem jutsz az eszükbe.
Ó lélek, ne csüggedj! Ne pusztulj bele!
Nézz fel a magasba, reményteljesen,
S fohászkodj: MIATYÁNK, KI VAGY A MENNYEKBEN!

Mikor a magányod ijesztőn rád szakad,
Mikor kérdésedre választ a csend nem ad,
Mikor körülvesz a durva szók özöne,
Átkozódik a rossz, - erre van Istene!
Ó lélek, ne csüggedj! Ne roppanj bele!
Nézz fel a magasba, és hittel rebezd:
Uram! SZENTELETESSÉK MEG A TE NEVED!

Mikor mindenfelől forrong a nagyvilág,
Mikor elnyomásban szenved az igazság,
Mikor szabadul a Pokol a Földre,
Népek homlokára Káin bélyege van sűtve,
Ó lélek, ne csüggedj! Ne törjél bele!
Nézz fel a magasba, - hol örök fény ragyog,
S kérd: Uram! JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD!

Mikor beléd sajdul a rideg valóság,
 Mikor életednek nem látod a hasznát,
 Mikor magad kínlódsz, láztól gyötörve,
 Hisz bajban nincs barát, ki veled törődne!
 Ó lélek, ne csüggedj! Ne keseredj bele!
 Nézz fel a magasba, - hajtsd meg homlokod,
 S mondd: Uram! LEGYEN MEG A TE AKARATOD!

Mikor a kisember fillérekben számol,
 Mikor a drágaság az idegekben táncol,
 Mikor a gazdag milliót költ: hogy éljen,
 S millió szegény a nincstől hal éhen,
 Ó lélek, ne csüggedj! Ne roskadj bele!
 Nézz fel a magasba, - tedd össze két kezed,
 S kérd: Uram! ADD MEG A NAPI KENYERÜNKET!

Mikor életedbe lassan belefáradsz,
 Mikor hited gyöngül, - sőt - ellene támadsz,
 Mikor: hogy imádkozz, nincs kedved, sem erőd,
 Minden lázad benned, hogy - tagadd meg ŐT,
 Ó lélek, ne csüggedj! Ne egyezz bele!
 Nézz fel a magasba, s hívd Istenedet!
 Uram! Segíts! S BOCSÁSD MEG VÉTKEIMET!

Mikor hittél abban, hogy téged megbecsülnek,
 Munkád elismerik, lakást is szereznek,
 Mikor verítékig hajszoltad magad,
 Később rádöbbsz, hogy csak kihasználtak...!
 Ó lélek, ne csüggedj! Ne ess kétségbe!
 Nézz fel a magasba, sírd el Teremtődnek:
 Uram! MEGBOCSÁTOK AZ ELLENEM VÉTKEZŐKNEK!

Mikor a nagyhatalmak a BÉKÉT TÁRGYALJÁK,
 MIKOR A BÉKE SEHOL! csak egymást gyilkolják,
 Mikor népeket a vesztükbe hajtják,
 S kérde: miért tűröd ezt ISTENEM MI ATYÁNK?!
 Ó lélek, ne csüggedj! Ne pusztulj bele!
 Nézz fel a magasba, s könyörögve szólj!
 Lelkünket kikérte a rossz, támad, s tombol!
 URAM! MENTS MEG A KÍSÉRTÉSTŐL!
 MENTS MEG A GONOSZTÓL!
 AMEN

UTÓHANG:

S akkor megszólal a MESTER, keményen - szelíden,
 Távozz Sátán - szűnj vihar!
 BÉKE, s CSEND legyen!

Miért féltek kicsinyhitűek?

BÍZZATOK! Hiszen én megígértem Nektek!
 Pokoli hatalmak rajtatok erőt nem vesznek!
 Hűséges kis nyájam, ÉN PÁSZTOROTOK vagyok,
 S a végső időig - VELETEK MARADOK!

Tompa Mihály költeményei

DIÓSGYÓR

Tudjátok-e, hol van Diós-Győr?
Láttátok a regényes tájt:
A bérceket és barlangot, melyet
Az őserő épít, vájt?

Az óriási hegymedencét,
Vizének zöld mélységivel,
Melyen egy-egy benyúlt merész ág
Rezgő képét teríti el.

Hol a mély titku rengetegben,
A vadkomló s az iszalag
Hűvös szagos bolttá foly össze,
Melyen vadméhek zsonganak.

Őzek szálalnak a pataknál,
Melynek forrása jéghideg;
Kotyog, pityeg a szunnyadó fajd
Elszédő csirkéinek.

Hol a zöld fák közt, mint halott váz
Sárgul egy-egy vár-omladék;
Multjáról csak regék beszélnek,
S halk gyenge viszhang lakja még.

Láttátok a tájt? bérceket, ormot
Csendes völgyek s halmok felett?
Szelid s vadon szépségiben a
Mindenható természetet?

Ott állott, sok századdal innen,
Diós Pál egyszerű laka,
Amelyre árnyat és gyümölcsöt
Egy óriásfa hullata.

Diófa volt ez, a családnak
Vetése, sója, tehene;
Gyümölcsiből annyit beszerzett,
Hogy újig erőt ért vele.

Vadász volt Pál, biztos kezétől
Halomra hulltak a vadak;
Bár egyszerű s irás-tudatlan:
Gondolkodó és hallgatag.

A bérctetőn, a zuhatagnál
Órákig elmerülve állt;
És pontos szemmértékre vette
Az elnyuló völgyet, lapályt.

Egyszer, borútlan nyári délest,
Hogy a diófa húsiban
Körülhevervén kis családja, -
Pál gazda csendesesen pihen:

Merőn néz a távolba, mintha
Törődne titkos terveken;
S egyet sohajt: hogy is nem adtál
Nekem sok kincset, Istenem!

Oh oh! kiált a felesége, -
Hová beszélsz? vagy nincs eszed...?
De a vadász fellelkesülten
Beszélt, - beszélni jól esett:

Lásd anyjok! mily termékeny, áldott,
És mégis pusztá e vidék!
A halmot nem építi, lakja,
A tért nem szántja senki még!

Hej, hej! ha úgy lehetne, mint nem:
A tájt megnépesíteném!
Szőlőt teremne a hegyoldal,
Vár állna a bérc tetején!

Parancsolnék a zuhatagnak,
Hogy hajtson árja malmokat;
Feltörném a gyepet, hogy adjon
Piros-magú kalászsokat.

És nem tudom, még mit mivelnék...!
Szólt a vadász, - és mig neje
Bámulva, féltve nézte, - fölkelte,
S eltűnt az erdők mélyibe.

És ott bolyongott, - néma gondban
Töltvén az éjt és a napot;
S egyszer hogy elnyomá az álom,
Ilyeténképen álmodott:

Ősz embert látott, aki monda:
Kérésed meghallgattatik!
Menj el fiam, és ülj Nagy-Várad
Kapujában harmadnapig!

Pál gazda menten utnak indult,
S éjjel, nappal gyorsan haladt;
Szörnyen csudálta és meguntá
A sík alföldi tájakat.

Itt a torkos gödény halászik,
S egy folt lovas-kócsag lelep;
A nádasban valami bömböl
Hol távolabb, hol közelebb,

Amott a rét elúszik a tón,
S a buzgány lóg hosszú nyelén;
A habrózsák harasztja, mint egy
Zöld tányér áll a tó vizén.

Hegy, erdő nincs ameddig a nap
Kél és nyugodni mégyen át;
Az ember száz mérföldre nézhet,
Hanem azért semmit se lát,

Ezer nyom van, de ember egy sincs,
A csorda őrzetlen legel;
Előtte és utána árvíz;
S az útas majd szomjan vesz el.

És oszlop épül a homokból,
A forgó-szél építgeti,
Karcsul... karcsul... s mindig magasabb,
Míg kivirít a teteji...

És akkor rögtön összeroskad,
Elnyelvén a sik, puszta tér;
Pál megbámulja, s unja mindezt,
Mig végre Nagy-Váradra ér. –

Ülvén a város kapujában,
Az első nap szürkületén;
A jó szerencsét várta, leste,
Üres tarisznyával szegény!

És rögtön harsány szózatot hall:
'Mit kérsz egy napra?' - s megmered...
»Ez ő: az ősz ember, aki *küldött*,
S ígért álamba' kincseket...

Ember volt, persze, aki szólott,
Rövid-vastag, ősz és kuszált;
De ez Pál gazdát *hitte* inkább
S ígért neki: - hat polturát!

S addig sokan a térre gyűlnek,
Asszony, leány, suhanc, öreg,
Hogy ott ha kell, szőlőbe, rétre,
Napszámba elszegődjenek.

A kurta polgármester úr is
Odább szállít vagy hatvanat;
Pál bámul... a szégyen, csalódás
Mint éles kés szívébe hat. –

S másnap megint szól a kis ember:
'Hát kend fiam! minek van itt?'
S ő így felel rá: »engedelmet!
Várok, nagy uram, valakit.«

Pedig dehogy várt...! bánta szörnyen,
Hogy ennyire törekedett;
Keserűen átkozta, szidta
Magát, álmát s az életet.

De ha már itt vagyok, bevárom
- Gondolta, - a harmadnapot;
És jaj volt néki; a kis urtól
Annyi piszkot, mocskot kapott.

»Nem vagyok én korhely csavargó,
Szólt a vadász, megkövetem!
Csak egy bolond álom miatt van
Rajtam ez a veszedelem...!«

S elmondta álmát. A kis urnak
Nevettében a könyje folyt;
'Okos ember vagy, jó barátom,
Okos, de senkinek se mondd!'

'Ha az álom beteljesülne,
Én herceg is volnék talán!
S a Dárius kincsét azóta
Mind a zsebemben hordanám!

Háromszor álmodtam, hogy arra
Fel... fel...! nagy rengeteg terül;
Bükk vagy hogy is...! nagy kincs van abban,
S induljak el, de egyedül.

Él ottan egy vadász: Diós Pál,
Lakánál vén diófa van;
Csupán csak a fát kell kivágni,
S tövében három kád arany!

Az apám sem hallotta hírét
Bükknek, Diós Pálnak soha...
Nos földi; kell-e? ott van a kincs,
Neked adom! csak menj oda!'

Igy tréfált a kis ember, és Pál
Egy ígét sem felelt, - hanem
Már-már betelve hitte álmát,
S otthon termett nagy hirtelen.

Reng a kenyértermő diófa,
Az ágak földre omlanak;
Hejh! ha vakot vet a szerencse...
S nincs ott egyéb, mint kő s agyag!...

Hanem nem úgy volt. Meglelé Pál
Mit álmodott, mit keresett;
Fris élet és zaj kelt legottan
Az elhagyott vidék felett.

Gerézet érlelt a hegyoldal;
Vár épült fenn a bérctetőn;
A zuhatag szilaj folyása
Munkára kényszerítve lón,

S hol a vastól felszaggatott gyp
Piros-magú kalász adott:
Megtelepült az összegyűlt nép,
S *Diós-Győr* épült általok.

Nézzétek meg a tájt! - a multak
Romokba dőlt emlékivel;
Holott az emberész hatalma
S a természet csudát mivel.

A MADÁR, FIAIHOZ

Száraz ágon, hallgató ajakkal
 Meddig ültök, csüggedt madarak?
 Nincs talán még elfeledve a dal,
 Melyre egykor tanítottalak?!
 Vagy ha elmúlt s többé vissza nem jó
 A vig ének s régi kedvetek:
 Legyen a dal fájdalmas, merengő,
 Fiaim, csak énekeljete!

Nagy vihar volt. Feldult berkeinken
 Enyhe, árnyas rejtek nem fogad:
 S ti hallgattok? elkészültök innen?
 Itt hagynátok bús anyátokat?!
 Más berekben másképp szól az ének,
 Ott nem értik a ti nyelvetek...
 Puszta bár, az otthonos vidéknek,
 Fiaim, csak énekeljete!

Hozzatok dalt emlékül, a hajdan
 Lomb- s virággal gazdag tájirúl;
 Zengjétek meg a jövőt, ha majdan
 E kopár föld újra felvirúl.
 Dalotokra könnyebben derül fény,
 Hamarabb kihajt a holt berek;
 A jelennek bűját édesítvén:
 Fiaim, csak énekeljete!

A bokorban itt az ósi fészek,
 Mely növelte könnyü szárnyatok;
 Megpihenni most is abba tértek,
 Bár a fellegek közt járjatok!
 S most, hogy a szél összeviszza tépte:
 Ugy tennétek, mint az emberek?
 Itt hagynátok, idegent cserélve...?
 - Fiaim, csak énekeljete!

A GÓLYÁHOZ

Megenyhült a lég, vidul a határ,
 S te újra itt vagy, jó golya-madár!
 Az ócska fészket megigazgatod,
 Hogy ott kikölthesd pelyhes magzatod.

Csak vissza, vissza! meg ne csaljanak
 Csalárd napsúgár és siró patak;
 Csak vissza, vissza! nincs itt kikelet,
 Az élet fagyva van s megdermedett.

Ne járj a mezőn, temető van ott;
 Ne menj a tóba, vértől áradott;
 Toronytetőkön nézvén nyughelyet:
 Tüzes üszökbe léphetsz, úgy lehet.

Házamról jobb ha elhurcolkodol,
 De melyiken tudsz fészket rakni, hol
 Kétségbesést ne hallanál alól
 S nem félhetnél az ég villámitól?

Csak vissza, vissza! dél szigetje vár;
 Te boldogabb vagy, mint mi, jó madár.
 Neked két hazát adott végzeted,
 Nekünk csak egy - volt! az is elveszett!

Repülj, repülj! és délen valahol
 A bujdosókkal ha találkozol:
 Mondd meg nekik, hogy pusztulunk, veszünk,
 Mint oldott kéve, széthull nemzetünk...!

Sokra sír, sokra vak börtön borul,
 Kik élünk: járunk búsan, szótlantul;
 Van aki felkél és sirván, megyen
 Uj hont keresni túl a tengeren.

A menyasszony meddőségért eped,
 Szüle nem zokog holt magzat felett,
 A vén lelke örömmel eltelik,
 Hogy nem kell élni már sok ideig.

Beszéld el, ah...! hogy... gyalázat reánk!
 Nem elég, hogy mint tölgy kivágatánk:
 A kidült fában őrlő szú lakik...
 Honfira, honfi ki vádaskodik.

Testvért testvér, apát fiu elad...
 Mégis, ne szóljon erről ajakad,
 Nehogy, ki távol sír e nemzetben,
 Megútálni is kénytelen legyen!

Szabó Kiskároly János

AZ ÉLET

(Apám emléke, 1994)

A gyertya lángja még lobog,
régen elment, én látom újra
hosszú alakját, a gondokat,
a sorsot, ami visszahúzta.

Mérni az időt: múltban Jövőben,
kilépni belőle egyre többször,
mindent megsejtve forma nélkül,
köszönni végül elmenőben.

Maradt az árnyék. Rám esett
a csend az akácfák alatt,
az arca él és villanása:
az el nem múló gondolat.

Feszülő fájdalom körül
néha vibrált a rend, a béke,
alig látom lényét a ködben,
sorsunknak soha nem lesz vége.

Álom az egész. A Nap, a porszem
megigézte. Ő mit se tudva
hullt vissza félig az anyagba,
álmodó szemét már lehunyva.

Viszi a mélység nagyon messze,
a test pihen, ritmusa maradt
bennem, - egy nyári délután
a poros akácfák alatt.

